

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені
академіка Степана Дем'янчука»
Факультет журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БК. 10 ПРЕС-СЛУЖБИ ТА PR

Освітньої програми:
Рівня вищої освіти:
за спеціальністю:
галузі знань:

Журналістика
першого (бакалаврського)
061 Журналістика
06 Журналістика

Рівне-2021

Робоча програма **Прес-служби та PR** для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти
галузі знань 06 Журналістика,
спеціальності: 061 Журналістика

Розробник: старший викладач кафедри теорії і методики журналістської творчості
Горчикова А.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальних комунікацій

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 року

Завідувач кафедри _____ доц. Золяк В. В.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету журналістики

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Голова _____ доц. МIRONЮК В. М.
(підпис)

Гарант освітньої програми «Журналістика» зі спеціальності 061 «Журналістика» у галузі
знань 06 «Журналістика» рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

доц. Золяк В. В. _____
(підпис)

© Горчикова А.О. 2021

© ПВНЗ «Міжнародний
економіко-гуманітарний
університет імені
акад. С. Дем'янчука» 2021

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3/3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузі знань: 06 Журналістика Спеціальність: 061 Журналістика ОП Журналістика	Вибірковий освітній компонент	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
		Семестр	
		4-й	4-й
		Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
60 год.		80 год.	
Вид контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Прес-служби та PR» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Журналістика» підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 061 Журналістика галузі знань 06 «Журналістика».

Метою курсу є освоєння здобувачами теоретичних основ роботи прес-служб організацій різного типу, а також отримання навичок професійної роботи в області сучасних зв'язків з громадськістю як науки і засобу політики. Даний курс передбачає знайомство з сучасною системою прес-релейшнз, їх специфікою та особливостями функціонування, інформаційною роботою установ із засобами масової інформації та громадськістю, пропаганди ними своїх цілей і рішень, організації публічних акцій, які працюють на позитивний імідж установи.

Завдання курсу: засвоєння студентами теоретичних та практичних знань у галузі рекламної діяльності та роботи прес-служб як форми масової комунікації, усвідомлення ними ключових понять і процесів у цій комунікативній сфері, вироблення практичних навичок усебічного аналізу та створення інформаційної продукції різних типів.

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1. організувати і проводити комунікативні заходи (прес-конференція, брифінг, конференція, презентація, круглий стіл).

РН2. складати інформаційні матеріали (прес-реліз, матеріал для публікації в пресі, медіа карта, медіа-пакет, вітання).

РН3. розробляти ефективне і дієве ПР-звернення й правильно визначати канали його передачі.

РН4. розуміти і пояснювати фактори, що впливають на формування та динаміку громадської думки.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Прес-служби та PR» студенти підкріплюють та поглиблюють компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Прес-служби: специфіка та форми роботи

Тема 1. Прес-служби як інструмент реалізації PR. Визначення PR. Функції відділу зв'язків з громадськістю. Повноваження відділу зв'язків з громадськістю. Поширення інформації. Завоювання аудиторії. Спілкування з громадськістю. Отримання зворотнього зв'язку. Структура відділу зв'язків з громадськістю.

Література: основна (7,9,10), додаткова (12,14,30)

Тема 2. Робота прес-служби. Як обробляти інформацію. Структура типової прес-служби. Ідеологія роботи прес-служби. Форми реалізації діяльності прес-служби. Правила членів команди під час виступу. Типові функції прес-служби. Спеціальні заходи прес-служби.

Література: основна (2,5,11), додаткова (17,18,24)

Тема 3. Складники роботи прес-секретаря. Прес-релізи. Підготовка інформаційних повідомлень і прес-релізів. Правила підготовки прес-реліза. Вимоги до прес-реліза. Правила роботи з пресою. Повідомлення про майбутні заходи. Фотоматеріали. Інформаційні тексти про мас-медіа. Речництво. Написання промов.

Література: основна (4,6) додаткова (16,18,27,32)

Тема 4. Конференції і прийоми. Прес-конференції. Присутність журналістів на міроприємствах. Оцінка діяльності преси. Програмні виступи в газетах. Мала преса. Брифінги для преси. Редакційні колегиї. Підготовка матеріалів для радіопередач.

Література: основна (1,2,9), додаткова (13,16,21,28)

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Зв'язки з громадськістю: специфіка та форми роботи

Тема 5. Роль зв'язків з громадськістю в сучасному світі. Поняття зв'язків з громадськістю. Умови виникнення зв'язків з громадськістю та становлення PR в сучасному світі.

Література: основна (1, 2, 4,5), додаткова (15,23,27,32)

Тема 6. Форми організації PR-роботи. Власна PR-служба: зародження PR-відділів в організаціях, переваги та недоліки власної PR-служби, місце PR-департаменту у функціональній структурі організації та зв'язок з іншими структурними підрозділами, структури PR-служби, функції та напрями діяльності PR-служби. Робота із PR-агентством: форми роботи із PR-агентством, переваги та недоліки роботи з агентством, послуги PR-агентства. Індивідуальне PR-консультування, робота з незалежними PR-фахівцями. Вимоги до особистих якостей фахівця з паблік рілейшнз.

Література: основна (5,7,9), додаткова (15,17,26,29)

Тема 7. Підготовка PR-проекту. Складові PR-кампанії: визначення та аналіз проблеми, планування і програмування; дія і комунікація; оцінка ефективності та корегування дії. Розробка PR-стратегії: аналіз ситуації, проведення досліджень; постановка цілей та завдань; визначення цільових аудиторій; складання плану дій; підходи та принципи формування бюджету PR-кампанії; визначення ресурсів PR-кампанії; показники ефективності PR-кампанії

Література: основна (2,3,5,8), додаткова (12,15,19,25)

Тема 8. Регулювання PR-діяльності. Етика в PR. Законодавче регулювання PR-діяльності в Україні. Етичні засади PR-діяльності, етичні рівні здійснення PR-діяльності та їх характеристика.

Література: основна (3,7), додаткова (19,24,26,32)

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Прес-служби: специфіка та форми роботи												
Тема 1. Прес-служби як інструмент реалізації PR.	14	4	2			8	14	2	2			10
Тема 2. Робота прес-служби.	12	2	2			8	10					10
Тема 3. Складники роботи прес-секретаря.	12	2	2			8	10					10
Тема 4. Конференції і прийоми.	10	2				8	12	2				10
Разом за змістовим модулем 1	48	10	6			32	46	4	2			40
Змістовий модуль 2. Зв'язки з громадськістю: специфіка та форми роботи												
Тема 5. Роль зв'язків з громадськістю в сучасному світі.	6	2				4	10					10
Тема 6. Форми організації PR-роботи.	14	4	2			8	14	2	2			10
Тема 7. Підготовка PR-проекту.	10	2				8	10					10

Тема 8. Регулювання PR-діяльності. Етика в PR.	12	2	2			8	10					10
Разом за змістовим модулем 2		10	4			28	44	2	2			40
Усього годин	90	20	10			60	90	6	4			80

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Прес-служби: специфіка та форми роботи		
1.	Прес-служби як інструмент реалізації PR.	2/2
2.	Робота прес-служби.	2/
3.	Складники роботи прес-секретаря.	2/
Змістовий модуль 2. Зв'язки з громадськістю: специфіка та форми роботи		
4.	Форми організації PR-роботи.	2/2
5.	Регулювання PR-діяльності. Етика в PR.	2/
	Разом	10/4 год.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Прес-служби: специфіка та форми роботи		
1.	Прес-служби як інструмент реалізації PR.	8/10
2.	Робота прес-служби.	8/10
3.	Складники роботи прес-секретаря.	8/10
4.	Конференції і прийоми.	8/10
Змістовий модуль 2. Зв'язки з громадськістю: специфіка та форми роботи		
5.	Роль зв'язків з громадськістю в сучасному світі.	4/10
6.	Форми організації PR-роботи.	8/10
7.	Підготовка PR-проекту.	8/10
8.	Регулювання PR-діяльності. Етика в PR.	8/10
	Разом	60/80 год.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Прес-служби: специфіка та форми роботи				
Тема 1. Прес-служби як інструмент реалізації PR. Визначення PR. Функції відділу зв'язків з громадськістю. Повноваження відділу зв'язків з громадськістю. Поширення інформації. Завоювання аудиторії. Спілкування з	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання огляду даної теми Написання доповіді	Опитування, аналіз завдання.	<i>Література:</i> <i>основна (7,9,10),</i> <i>додаткова (12,14,30)</i>	7

громадськістю. Отримання зворотнього зв'язку. Структура відділу зв'язків з громадськістю.				
Тема 2. Робота прес-служби. Як обробляти інформацію. Структура типової прес-служби. Ідеологія роботи прес-служби. Форми реалізації діяльності прес-служби. Правила членів команди під час виступу. Типові функції прес-служби. Спеціальні заходи прес-служби.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання огляду даної теми Написання доповіді	Опитування. Аналіз доповіді	<i>Література: основна (2,5,11), додаткова (17,18,24)</i>	7
Тема 3. Складники роботи прес-секретаря. Прес-релізи. Підготовка інформаційних повідомлень і прес-релізів. Правила підготовки прес-реліза. Вимоги до прес-реліза. Правила роботи з пресою. Повідомлення про майбутні заходи. Фотоматеріали. Інформаційні тексти про мас-медіа. Речництво. Написання промов.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання огляду даної теми Написання доповіді	Опитування. Аналіз реферату.	<i>Література: основна (4,6) додаткова (16,18,27,32)</i>	7
Тема 4. Конференції і прийоми. Прес-конференції. Присутність журналістів на міроприємствах. Оцінка діяльності преси. Програмні виступи в газетах. Мала преса. Брифінги для преси. Редакційні колегії. Підготовка матеріалів для радіопередач.	Вивчення лекційного матеріалу. Написання огляду даної теми Написання доповіді	Опитування. Кейс-метод (аналіз журналістських ситуацій)	<i>Література: основна (1,2,9), додаткова (13,16,21,28)</i>	8
Змістовий модуль 2. Зв'язки з громадськістю: специфіка та форми роботи				
Тема 5. Роль зв'язків з громадськістю в сучасному світі. Поняття зв'язків з громадськістю. Умови виникнення зв'язків з громадськістю та становлення ПР в сучасному світі.	Вивчення лекційного матеріалу. Написання огляду даної теми Написання доповіді	Опитування. Аналіз доповіді Кейс-метод (аналіз журналістських ситуацій)	<i>Література: основна (1, 2, 4,5), додаткова (15,23,27,32)</i>	7

<p>Тема 6. Форми організації PR-роботи. Власна PR-служба: зародження PR-відділів в організаціях, переваги та недоліки власної PR-служби, місце PR-департаменту у функціональній структурі організації та зв'язок з іншими структурними підрозділами, структури PR-служби, функції та напрями діяльності PR-служби. Робота із PR-агентством: форми роботи із PR-агентством, переваги та недоліки роботи з агентством, послуги PR-агентства. Індивідуальне PR-консультування, робота з незалежними PR-фахівцями. Вимоги до особистих якостей фахівця з паблік рілейшнз.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання огляду даної теми Написання доповіді</p>	<p>Опитування. Кейс-метод (аналіз журналістського проекту)</p>	<p><i>Література:</i> <i>основна (5,7,9),</i> <i>додаткова (15,17,26,29)</i></p>	<p>8</p>
<p>Тема 7. Підготовка PR-проекту. Складові PR-кампанії: визначення та аналіз проблеми, планування і програмування; дія і комунікація; оцінка ефективності та корегування дії. Розробка PR-стратегії: аналіз ситуації, проведення досліджень; постановка цілей та завдань; визначення цільових аудиторій; складання плану дій; підходи та принципи формування бюджету PR-кампанії; визначення ресурсів PR-кампанії; показники ефективності PR-кампанії.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу. Написання огляду даної теми Написання доповіді</p>	<p>Опитування. Кейс-метод (аналіз журналістського доробку). Самооцінювання</p>	<p><i>Література:</i> <i>основна (2,3,5,8),</i> <i>додаткова (12,15,19,25)</i></p>	<p>8</p>
<p>Тема 8. Регулювання PR-діяльності. Етика в PR. Законодавче регулювання PR-діяльності в Україні. Етичні засади PR-діяльності, етичні рівні здійснення PR-діяльності та їх характеристика.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання огляду даної теми Написання доповіді</p>	<p>Опитування. Кейс-метод (аналіз журналістського проекту)</p>	<p><i>Література:</i> <i>основна (3,7),</i> <i>додаткова (19,24,26,32)</i></p>	<p>8</p>

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. З'ясувати посадові обов'язки директора, менеджера та спеціаліста по зв'язках із громадськістю.
2. Порівняти та проаналізувати кількість фахівців із зв'язків з громадськістю в Україні та західних країнах світу, де вони працюють, їх освіта.
3. З'ясувати форми організації/налагодження зворотного зв'язку для ЗМІ.
4. Визначити специфіку акредитації представників іноземних ЗМІ в Україні.
5. Показати критерії визначення "своєї громадськості" та шляхи її вирішення окремими організаціями, установами.
6. Розглянути досвід вивчення громадської думки в США
7. Проаналізувати основні відмінності проведення прес-брифінгів, прес-конференцій, презентацій, круглих столів.
8. Показати специфіку підготовки до виступу/інтерв'ю на радіо та телебаченні.
9. Проаналізувати стан ринку ПР в Україні.
10. Дослідити особливості формування іміджу країни.
11. З'ясувати які застосовуються комплексні ПР-заходи для побудови позитивного іміджу організації/особи.
12. Визначити підходи до інтерпретації результатів оцінки ПР-кампанії.
13. Показати особливості з'ясування ПР-проблеми, шляхи планування стратегії і тактики розв'язання ПР-проблеми.
14. Проаналізувати середовище комунікації організації зв'язків з громадськістю: поняття, види, основні складові, параметри.
15. Визначити канали комунікації, за якими інформація потрапляє в ЗМІ.
16. Охарактеризувати роботу провідних інформаційних агенцій світу Reuters, Associates Press, CNN, Interfax.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Інтерактивні лекції, евристичне навчання, кейс-метод, лекції-дискусії, мозковий штурм, обмін думками (think-pair-share), практико-орієнтоване навчання, творчий метод, тренінги в активному режимі

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Індивідуальне опитування, фронтальне опитування, тестова перевірка знань, поточні контрольні роботи, підсумковий контроль (залік).

11. ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ

1. Історичні моделі становлення ПР.
2. Діяльність перших публіситі-бюро в США.
3. «Принципи ПР», сформовані Айві Лі.
4. Особливості міжнародної ПР-діяльності держав та державних органів.
6. Специфіка ПР-ринку України, Росії, західних країн.
9. Фактори, які впливають на досягнення успіху в ПР.
10. Значення сучасної теорії комунікації для публік релейшнз.
11. Предметне поле зв'язків з громадськістю як галузі наукового знання: підходи та трактування в сучасному суспільстві.
13. Громадськість як об'єкт та суб'єкт комунікації.
16. Коли колективна думка стає громадською.
17. 15 "законів" громадської думки за Халі Кентрілом.
18. Джерела вивчення громадської думки службами зв'язків з громадськістю.
19. Методика вивчення громадської думки провідними соціологічними компаніями світу.
20. Роль та характер використання ЗМІ у кампаніях по формуванню іміджу організації або особи.

25. Роль досліджень в стратегічному плануванні.
26. Складові оціночного дослідження ПР-програми.
27. Підходи до оцінки ефективності ПР-каманій провідних ПР-агенцій світу.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
7	7	7	8	7	8	8	8		

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизовувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабке їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання

0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	--

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.
3. ТЗН.
4. Навчальні демонстрації.
5. Комп'ютерне забезпечення.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА БАЗОВА

1. Ольшевський А. Антикризисный PR и консалтинг. – Спб, 2013. – 432 с.
2. Федотова Л.Н. Паблик рилейшнз и общественное мнение – Спб., 2013. – 352 с.
3. Ольшанский В. Политический PR. – Спб., 2013. – 560 с.
4. Косарчук В., Сильницький Ю. Організація роботи оргнів державної податкової служби із засобами масової інформації. – Х., 2013. – 72 с.
5. Н.Гришин Основы проведения избирательных кампаний – М., 2013. – 105 с.
6. PR сегодня: новые подходы, исследования, международная практика. – М., 2012. – 493 с.
7. Губерський Л., Андрущенко В, Михальченко М. Культура. Идеология. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. – К.: Знання України, 2012. – 580 с.
8. Шевченко О.В. PR-технології в міжнародних відносинах: європейський досвід та перспективи України. – К., 2013. – 189 с.
9. Серов А. Интервью с PR-советником М.: Вершина, 2016. - 216 с.
10. Юдина Е. Креативное мышление в PR – М.: РИП-Холдинг, 2015. - 272 с.
11. Марков С. PR в России больше, чем PR. Технологии, версии, слухи – М.: Северо-Запад, 2015. - 432 с.

ДОПОМІЖНА

12. Менеджер Мафии. PR без вранья, или Искусство публичного совращения. Том 1 – М.: Эт Сетера Паблшинг, 2015. – 298 с.
13. Джей Конрад Левинсон, Рик Фришман, Джиль Люблин Партизанское паблсити. Сотни беспроигрышных тактик – СПб.: Фаир-Пресс, 2014. - 320 с.
14. Джерри Вайссман Мастерство презентаций – М.: Вершина, 2014. – 288 с.
15. Лора Райс, Эл Райс Расцвет пиара и упадок рекламы М.: АСТ, Ермак, 2014. - 320 с.
16. Конрад Финк Стратегический газетный менеджмент. – М.: Корпорация "Федоров", 2014. - 496 с.
17. Галумов Э. Основы PR – М.: Летопись XXI, 2014. - 408 с.
18. Ричард Лермер, Майкл Причинелло Голый PR. Как заставить людей говорить о вас, вашем бизнесе и вашем продукте – М.: Крылов, 2014. - 288 с.
19. У. Аги, Г. Кэмерон, Ф. Олт, Д. Уилкоккс Самое главное в PR – СПб.: Питер, 2014. - 560 с.
20. Грэм Даулинг Репутация фирмы. Создание, управление и оценка эффективности – М.: ИМИДЖ-Контакт, Инфра – М, 2013. - 368 с.
21. Сандра Оливер Стратегия в паблик рилейшнз – СПб.: Нева, 2013. - 160 с.
22. Энди Грин Креативность в паблик рилейшнз - СПб.: Нева, 2013. - 224 с.
23. Ширли Харрисон Связи с общественностью. Вводный курс – СПб.: Нева, 2013. - 368 с.
24. Кривоносов А.Д. PR-текст в системе публичных коммуникаций – СПб.: Петербургское Востоковедение, 2012. - 288 с.
25. Королько В.Г. Основы паблик рилейшнз – К.: Рефл-бук, 2012. - 528 с.
26. Викентьев И. Л. Приемы рекламы и Public Relations. Программы-консультанты – СПб.: Бизнес-пресса, 2012. - 384 с.
27. Игнатъев Д., Бекетов А., Сарокваша Ф. Настольная энциклопедия Public Relations – М.: Альпина Паблшер, 2002. - 240 с.

28. Бортник Е.М., Коротков Э.М., Никитаева А.Ю. Управление связями с общественностью. Учебное пособие – М.: ИД ФБК – Пресс, 2012. - 128 с.
29. Иванова К. А. Копирайтинг: секреты составления рекламных и PR-текстов – СПб.: Питер, 2016 - 160 с.
30. Гундарин М. Книга руководителя отдела PR. Практические рекомендации – СПб.: Питер, 2016 - 386 с.
31. Гунаре М.Л. Толковый словарь для PR-менеджеров М.: Вершина, 2015. - 284 с.
32. Элисон Тикер Паблик рилейшнз. Учебник - М.: Проспект, 2015. - 336 с
33. Мейтленд Я. Рабочая книга PR-менеджера - СПб.: Питер, 2015 – 176 с.
34. Вуйма А. Черный PR. Защита и нападение в бизнесе и не только СПб: БХВ-Петербург, 2015 - 224 с.
35. Чевертон Питер Почему ваш бренд не работает? – М.: Гранд, Фаир-Пресс. 2004. - 208 с.
36. Королько В.Г. Паблик рилейшнз. Наукові основи. Методика. Практика. Підручник. – К., 2017. – 400 с.
37. Тихомирова Є.Б. Зв'язки з громадськістю. Навчальний посібник. – К.2011. – 365 с.
38. Буари Ф. Паблик рилейшнз или стратегия доверия. Пер. с фр. – М.,2011. – 178 с.
39. Почепцов Г.Г. Паблік рилейшнз для професіоналів. – К., 2005. – 506с.
40. Маркони Джо PR. Полное руководство М.: Вершина, 2006. - 256 с.
41. Элисон Тикер Паблик рилейшнз. Учебник - М.: Проспект, 2005. - 336 с

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- <http://www.eventmarket.ru> - спеціалізований інформаційний портал, присвячений організації спеціальних заходів
- <http://www.vd.net.ua/> - Український діловий журнал "Власть денег "
- <http://www.publicity.kiev.ua/> - спеціалізований ресурс з PR і інших комунікацій.
- <http://www.4p.ru/> - ресурс про маркетинг і пов'язаних з ним сферах
- <http://www.r2b.ru/> - Інформаційно-аналітичне агентство, що спеціалізується в області високих технологій
- <http://www.parlcom.ru> - Новини й аналітичні огляди діяльності органів державної влади РФ, документи, законопроекти.
- <http://adme.ru> - щоденне галузеве інтернет-видання про ринок реклами, маркетингу, PR.
- <http://www.prweek.com/> - Онлайн-версія одного з найбільших видань про PR.
- <http://pr-news.spb.ru/> - Новий ресурс і нове видання із Санкт-Петербурга
- <http://www.pr-dialog.ru/> - Санкт-Петербурзьке видання, що прагне завоювати популярність серед професіоналів.
- <http://www.sostav.ru> - спеціалізований ресурс, що містить розгорнуту інформацію про різні сегменти ринку реклами й PR.
- <http://www.advi.ru/> - Електронна версія журналу для практиків реклами й маркетингу "Рекламні Ідеї/Yes"
- <http://gtmarket.ru> – інформаційний портал по PR, рекламі, маркетингу
- <http://www.sovetnik.ru> - Щомісячний професійний журнал про зв'язки із громадськістю й ринку PR.
- <http://www.sreda-mag.ru/mag/28/8.phtml> - журнал присвячений засобам масової інформації
- <http://www.soob.ru> - журнал про технології, застосовуваних в області розвитку суспільних зв'язків (PR) і політичного консультування.
- <http://www.prschik.kiev.ua/> - Український сайт про PR, маркетингу й рекламі
- <http://propel.ru/> - інформація про рекламу на телебаченні й радіо, зовнішній рекламі, рекламі в інтернет і інші види реклами.
- <http://www.pr-center.org.ua/> - веб-ресурс для недержавних організацій, які цікавляться питаннями просування своїх інституцій за допомогою комунікативних технологій
- <http://adcoalition.org.ua/rus/main.php> - Всеукраїнська рекламна коаліція.
- <http://www.reklamaster.kiev.ua/> - Український рекламний портал
- <http://advertising.com.ua/> - Реклама в Україні
- <http://www.marketing.web-standart.net/> - Журнал про маркетинг, рекламу й PR

<http://www.piar.kiev.ua/> - Асоціація політичних консультантів України
<http://www.rupr.ru/> - Всеросійський науково-популярний журнал про PR
<http://www.mm.com.ua/> - Marketing Mix - електронний журнал.
<http://www.management.com.ua/> - Менеджмент: методологія й практика
<http://www.prinfo.webzone.ru/> - Російське довідково-інформаційне видання
<http://www.piar.ru/> - електронний Пр-дайджест
<http://www.pronline.ru/> - спеціалізований портал по PR
www.prweekuk.com - PR Week
www.prnewswire.com - PR Newswire
www.ragan.com - Journal of Employee Communications Management
www.prandmarketing.com - Спільний проект PR News, Interactive PR & Marketing News і декількох інших ведучих видань
www.pressclub.host.ru - Міжнародний прес-клуб